

USTAWA
z dnia 10 maja 1991 r.

Ordynacja wyborcza do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Opracowano na podstawie: tj. Dz.U. z 1994 r. Nr 54, poz. 224, z 1997 r. Nr 70, poz. 443, Nr 98, poz. 604.

Art. 1

1. Wybory do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej odbywają się przy odpowiednim zastosowaniu przepisów Ordynacji wyborczej do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli niniejsza ustawa nie stanowi inaczej.
2. Wybory do Senatu odbywają się łącznie z wyborami do Sejmu.
3. Kadencja Senatu rozpoczyna się i kończy jednocześnie z kadencją Sejmu.

Wykładnia TK z dn. 16 czerwca 1993 r. dot. art. 1 ust. 1, art. 3, art. 5 ust. 2, art. 6 ust. 2, art. 9, art. 10 ust. 3, art. 12 ust. 1, art. 18 ust. 2 i art. 21 ust. 1 i 2 (Dz.U. Nr 50, poz. 234)

Art. 2.

1. Do Senatu wybiera się 100 senatorów, według zasady większości, w okręgach wyborczych.
2. Okręgiem wyborczym do Senatu jest obszar województwa.
3. W okręgu wyborczym wybiera się 2 senatorów, a w okręgach obejmujących obszar województwa warszawskiego i województwa katowickiego wybiera się po 3 senatorów.

Art. 4.

art. 3 skreślony

1. Wybory do Senatu przeprowadzają:
  - 1) Państwowa Komisja Wyborcza,
  - 2) okręgowe komisje wyborcze,
  - 3) obwodowe komisje wyborcze.
2. W okręgu wyborczym obejmującym obszar województwa warszawskiego funkcję okręgowej komisji wyborczej w wyborach do Senatu pełni okręgowa komisja wyborcza dla miasta stołecznego Warszawy, zaś w okręgu obejmującym obszar województwa katowickiego - okręgowa komisja wyborcza z siedzibą w Katowicach.

Art. 5.

Państwowa Komisja Wyborcza, powołana na podstawie przepisów Ordynacji wyborczej do Sejmu, zapewnia przygotowanie, organizację oraz przeprowadzenie wyborów do Senatu, a w szczególności:

- 1) ogłasza wyniki wyborów do Senatu,
- 2) wydaje wybranym senatorom zaświadczenia o wyborze,

3) przedkłada Senatowi do wiadomości sprawozdanie z wyborów.

Art. 6.

Do zadań okręgowej komisji wyborczej powołanej na podstawie przepisów Ordynacji wyborczej do Sejmu należy w szczególności:

- 1) rozpatrywanie skarg na działalność obwodowych komisji wyborczych w zakresie czynności związanych z przeprowadzeniem wyborów do Senatu,
- 2) rejestrowanie kandydatów na senatorów wybieranych w okręgu wyborczym,
- 3) zarządzanie druku obwieszczeń wyborczych i dostarczanie ich do obwodowych komisji wyborczych,
- 4) ustalanie wyników głosowania i wyników wyborów senatorów w okręgu wyborczym.

Art. 8.

art. 7 skreślony

Obwodowe komisje wyborcze powołane dla wyborów do Sejmu wypełniają te same czynności związane z wyborami do Senatu.

Art. 9.

Prawo zgłaszania kandydatów na senatorów przysługuje wyborcom, partiom i organizacjom politycznym oraz organizacjom społecznym tworzącym w tym celu komitety wyborcze.

Art. 10.

1. Kandydatów na senatorów w okręgu wyborczym zgłasza się do właściwej okręgowej komisji wyborczej, najpóźniej w 40 dniu przed dniem wyborów.
2. Komitet wyborczy może zgłosić tylko tylu kandydatów na senatorów, ilu wybiera się w danym okręgu wyborczym.
3. Zgłoszenia kandydata lub kandydatów na senatorów dokonuje na piśmie pełnomocnik komitetu wyborczego albo upoważniona przez niego osoba, zwani dalej "pełnomocnikiem". Każde zgłoszenie musi być poparte podpisami co najmniej 3000 wyborców stale zamieszkałych w danym okręgu wyborczym.
4. Do zgłoszenia kandydatów na senatorów przepisu art. 79 ust. 2 Ordynacji wyborczej do Sejmu nie stosuje się.
6. Kandydować można tylko w jednym okręgu wyborczym.

ust. 5 skreślony

Art. 11.

Nie można równocześnie kandydować do Sejmu i do Senatu.

Art. 12.

Informacje o zarejestrowanych kandydatach na senatorów właściwa okręgowa komisja wyborcza podaje do wiadomości publicznej w formie obwieszczenia.

Art. 13.

Na karcie do głosowania na kandydatów na senatorów wybieranych w danym okręgu wyborczym umieszcza się w porządku alfabetycznym nazwiska i imiona zarejestrowanych kandydatów oraz nazwy lub skróty nazw komitetów wyborczych, które ich zgłosiły.

Art. 14.

Na karcie do głosowania na kandydatów na senatorów wyborca oddaje głos na określonych kandydatów, stawiając znak "x" w kratce z lewej strony obok nazwisk powyżej tylu kandydatów, ilu senatorów jest wybieranych w danym okręgu wyborczym.

Art. 15.

1. Jeżeli na karcie do głosowania na kandydatów na senatorów postawiono znak "x" w kratce z lewej strony obok większej liczby nazwisk kandydatów niż liczba senatorów wybieranych w danym okręgu wyborczym lub nie postawiono znaku "x" w kratce z lewej strony obok nazwiska żadnego kandydata, to głos taki uważa się za nieważny.
2. Dopisanie na karcie do głosowania dodatkowych nazwisk albo poczynienie innych dopisków lub skreśleń nie pociąga za sobą skutków prawnych i nie wpływa na ważność głosu.

Art. 17.**art. 16 skreślony**

1. Za wybranych do Senatu w dwumandatowym okręgu wyborczym uważa się dwóch kandydatów, którzy otrzymali kolejno najwięcej ważnie oddanych głosów.
2. Za wybranych do Senatu w trzymandatowym okręgu wyborczym uważa się trzech kandydatów, którzy otrzymali kolejno najwięcej ważnie oddanych głosów.
3. Jeżeli dwóch lub więcej kandydatów otrzymało równą liczbę głosów uprawniającą do uzyskania mandatu i kandydatów tych jest więcej niż mandatów do uzyskania, o pierwszeństwie rozstrzyga większa liczba obwodów głosowania, w których jeden z kandydatów uzyskał więcej głosów, a jeżeli liczba tych obwodów byłaby równa, o pierwszeństwie rozstrzyga losowanie przeprowadzone przez przewodniczącego okręgowej komisji wyborczej w obecności członków komisji oraz pełnomocników komitetów wyborczych. Przebieg losowania uwzględnia się w protokole wyników wyborów.

Art. 19.**art. 18 skreślony**

1. Wygaśnięcie mandatu senatora następuje wskutek:
  - 1) odmowy złożenia ślubowania senatorskiego,
  - 2) utraty prawa wybieralności,
  - 3) zrzeczenia się mandatu,
  - 4) śmierci,

- 5) zajmowania przez senatora lub powołania go na stanowisko sędziego Trybunału Konstytucyjnego, sędziego Trybunału Stanu, sędziego Sądu Najwyższego, Prezesa Narodowego Banku Polskiego, Rzecznika Praw Obywatelskich, Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, ambasadora oraz wojewody,
  - 6) złożenia niezgodnego z prawdą oświadczenia, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 11 kwietnia 1997 r. o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944-1990 osób pełniących funkcje publiczne (Dz.U. Nr 70, poz. 443).
2. Wygaśnięcie mandatu senatora stwierdza Senat.
  3. Stwierdzenie wygaśnięcia mandatu senatora zajmującego w dniu wyborów stanowisko wymienione w ust. 1 pkt 5 następuje, jeżeli niełoży on Marszałkowi Senatu, w terminie 7 dni od dnia wydania zaświadczenia o wyborze, oświadczenia o złożeniu rezygnacji z zajmowanego stanowiska; wygaśnięcie mandatu senatora powołanego w czasie kadencji na stanowisko, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, następuje z dniem powołania.

Art. 20.

1. W wypadku wygaśnięcia mandatu senatora, Senat najpóźniej w ciągu 6 miesięcy podejmuje uchwałę w sprawie przeprowadzenia wyborów uzupełniających. Nie przeprowadza się wyborów uzupełniających w okresie 6 miesięcy przed dniem upływu kadencji Senatu.
2. Wybory uzupełniające przeprowadza się w trybie i na zasadach przewidzianych w niniejszej ustawie, w ciągu 3 miesięcy od dnia podjęcia przez Senat uchwały o przeprowadzeniu wyborów uzupełniających.
3. Zarządzenie Prezydenta o wyznaczeniu daty wyborów uzupełniających ogłasza się najpóźniej w 10 dniu po podjęciu przez Senat uchwały o przeprowadzeniu wyborów uzupełniających.
4. Zarządzając wybory uzupełniające, Prezydent ustala kalendarz wyborczy, w którym może dla poszczególnych czynności wyborczych określić terminy krótsze od przewidzianych w ustawie.
5. Głosowanie w wyborach uzupełniających przeprowadza się tylko na terytorium kraju.
6. W wyborach uzupełniających wysokość dotacji dla komitetu wyborczego zgłaszającego kandydata, który uzyskał mandat, oblicza się w ten sposób, że ogólną kwotę dotacji przypadającą na wszystkie komitety wyborcze w ostatnio przeprowadzonych wyborach do Sejmu i Senatu dzieli się przez 560 i mnoży przez wskaźnik przeciętnego wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych. Wskaźnik ten oblicza Główny Urząd Statystyczny za okres od miesiąca, w którym przeprowadzono wybory do Sejmu i Senatu, do miesiąca, w którym odbyły się wybory uzupełniające.

Art. 20a.

1. W wypadku zarządzenia wyborów uzupełniających do Senatu na ten sam dzień co wybory do rad gmin stosuje się przepisy niniejszej ustawy ze zmianami wynikającymi z poniższych ustępów.

2. W wyborach uzupełniających, o których mowa w ust. 1, głosowanie przeprowadza się w obwodach głosowania utworzonych dla wyborów do rad gmin na podstawie ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. W szpitalach oraz w zakładach karnych i aresztach śledczych, a także w oddziałach zewnętrznych tych zakładów i aresztów, rady gminy na wniosek wójtów tworzą obwody głosowania, jeżeli przebywać w nich będzie w dniu wyborów co najmniej 50 wyborców. Obwodowe komisje wyborcze dla tych obwodów powoływane są w trybie określonym w ustawie, o której mowa w art. 1 ust. 1.
4. Do spisu wyborców dla obwodów, o których mowa w ust. 3, wpisuje się tylko wyborców posiadających czynne prawo wyborcze do Senatu. Dla pozostałych obwodów sporządza się dodatkowe spisy wyborców posiadających czynne prawo wyborcze do Senatu, a nie posiadających czynnego prawa wyborczego do rady gminy.
5. Właściwymi do przeprowadzenia głosowania i ustalenia jego wyników w obwodach są obwodowe komisje wyborcze powołane na podstawie ustawy, o której mowa w ust. 2.
6. Głosowanie odbywa się bez przerwy w godzinach określonych w ustawie, o której mowa w ust. 2.
7. Zadania okręgowej komisji wyborczej, o której mowa w art. 6, wykonuje wojewódzka komisja wyborcza powołana na podstawie przepisów ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin.

Art. 21.

1. Łączny czas rozpowszechniania nieodpłatnych audycji wyborczych w regionalnych programach, przyznany wszystkim komitetom wyborczym, które zarejestrowały jednego lub więcej kandydatów na senatorów, wynosi:
  - 1) 6 godzin w Telewizji Polskiej,
  - 2) 10 godzin w Polskim Radiu.
2. Czas rozpowszechniania nieodpłatnych audycji wyborczych dzielony jest pomiędzy uprawnione komitety wyborcze proporcjonalnie do liczby zarejestrowanych kandydatów.
3. W wyborach uzupełniających łączny czas rozpowszechniania nieodpłatnych audycji wyborczych w regionalnych programach, przyznawany wszystkim komitetom wyborczym, które zarejestrowały kandydatów w danym okręgu wyborczym, wynosi:
  - 1) 1,5 godziny w Telewizji Polskiej,
  - 2) 2,5 godziny w Polskim Radiu.

Art. 21a.

1. Komitet wyborczy, który zarejestrował kandydatów na senatorów tylko w jednym okręgu wyborczym, sprawozdanie finansowe, o którym mowa w Ordynacji wyborczej do Sejmu, podaje do publicznej wiadomości w dzienniku o zasięgu regionalnym, obejmującym dany okręg wyborczy.

2. Komitet wyborczy utworzony przez wyborców, który zarejestrował kandydatów na senatorów tylko w jednym okręgu wyborczym, informację o przekazaniu na cel społecznie użyteczny nadwyżki pozyskanych funduszy na cele kampanii wyborczej nad poniesionymi wydatkami, o której mowa w Ordynacji wyborczej do Sejmu, podaje do publicznej wiadomości w dzienniku o zasięgu regionalnym, obejmującym dany okręg wyborczy.